

קנ א מיי פ"ב מהלכות
שנית עשור הל' א
סגנ לאוין פט טושי"ע אור"ח
ס' מריב סעף 6:
קב ב מיי פ"ח מהל'
ברכות הל' יג סגנ
עשן ח טושי"ע אור"ח ס'
ליא סעף 7:
קה ג טושי"ע אור"ח ס'
קעט סעף 3:
קו ד מיי פ"ד מהלכות
ברכות הל' יא סגנ סס
טושי"ע אור"ח סמון קטו
סעף 6 3:
קו ה טושי"ע אור"ח ס' קעט
סעף 5 1:

רבינו הגנאל

אמר רב פפא הילכתא
דבריהם הבאים מממת
הסעודה בתוך הסעודה אין
טעונים ברכה לא לפניהם
ולא לאחריהם. פירוש, כל
דבר הבא בתוך הסעודה
במחמת סעודה לאכול בהן
פת, חנו מיי תבשילין
וכיוצא בהן ודבריהם למילת
בהן, אין טעונים ברכה לא
לפניהם ולא לאחריהם. יש
מי שאומר אפי' ענבים
ואגנים ורמונים וכיוצא
בהם, שהרבה בני אדם
אוכלין בהן פת, בומן
שבאים בתוך הסעודה
למילת בהו את הפת, פת
פותרת ואין צריכין ברכה
לא לפניהם ולא לאחריהם.
דייטא וכיוצא בהם, ואפי' ג'
דאמרין בבליא פשוטי
דאגלי נהמא בנהמא, אם
הוא ממש הוא, דברי הכל
פת פותרת את הפת, ואם
אינה פת הרי הוא בתשיל
הבא מחמת הסעודה בתוך
הסעודה, ופת לדברי הכל
פותרת כל תבשיל הבא
מחמת הסעודה בתוך
הסעודה, אבל דברים
הבאים בתוך הסעודה שלא
מחמת סעודה כגון מיי
מתוקה הציצא כדושא
ופאלודג וכיוצא בהן,
שבאין המתקה ולא לפת,
טעונין ברכה לפניהם ולא
לאחריהם. דברים הבאים
שלא מחמת סעודה לאחד
סעודה כגון אבטיחים
וענבים ורמונים וכיוצא
בהן, שאין באין לפת בתוך
את הפת, שכבר סלקו את
הפת מלפניהם ועדיין לא
רחצו ידיהן, הרי אלו טעונין
ברכה בין לפניהם בין
לאחריהם, שכיין שלא באו
לפת בהן, אין ברכת המזון
פותרת מלבדן אחריהן.
לכך צריכין ברכה לפניהם
ולאחריהם, והו' פי דבריו ר'
פפא שפסק הלכה. אי הכי
יין נמי נפטריה פת שאני
יין דגורם ברכה לעצמו.
א"ל לבן זומא אם הפת
פותרת כל הבא מחמת
סעודה בתוך הסעודה,
הפטור גם את היין, אמר
לדון יין גורם ברכה לעצמו.
שפוטש כל מיי משקין.
פירוש אחר: הא דפרין יין
נמי נפטריה פת, היינו ע"י
התערובות ששורה בהם את
הפת, אבל כששתיהו כך
בתוך הסעודה, אתי ליה
שפיר שאין הפת פוטר את
היין, ואין מקשה כלום מזה,
וכשי"כ דאתי שפיר שאינו
פוטר את שאר משקין, והא
דפרין מיין טפי משאר
משקין, משום שדוך בני
אדם לשרות ביי.

איינתו לקמייהו תמרי ורמוני. ולא ללפת בהן את הפת דאם כן
הו' להו פת עיקר והן טפלה ומנן (דף מה). מצדך על
העיקר ופוטרת את הטפלה: **זך** שני **אריין**. מ"מ היכל דליכא חטה
חית או שעורים ותמרים אפי"ג לשון לארץ מכל מקום המוקדם
בפסוק דהיינו לארץ ראשון יקדים
לזכרה: **הביאו** לפנייהם תאנים
וענבים בתוך הסעודה. וכגון שאין
באין ללפת את הפת אלא לקנות
סעודה: **אלא** פת הבאה בבסנין.
דטעון ברכה לפניו ואין טעון ברכה
לאחריו רק בורא נפשות רבות מידי
דהוה אלוזין ודוקן דאמר' לעיל
(דף לו): צמחלה מצד צמי"מ ולבסוף
ולא כלום הואיל ונמנו בהן שקדים
הרבה. ופי' רש"י אפי' אם אכל מהן
אחר צהמ"ז קאמר ולא נהירא חלף
דאמר' לעיל כל שיש בו מחמשת
המינין צריך ברכה מעין שלש ועוד
אמאי קאמר כיסנין לימא נמי אורז
ודוקן ע"כ צריך לפשט דמייירי בתוך
הסעודה קודם צהמ"ז דמייירי זה
וה"ק חוץ מן הפת הצאה ציסקין
בתוך הסעודה קודם צהמ"ז דאין
טעון ברכה לאחריו דפטור ליה צהמ"ז
אפי' לרב ששת משום דהו' דבר מועט
אבל בלא סעודה אף לאחריו צריך
לצרך מעין ג' ברכות ולהכי לא נקט
פת אורז ודוקן שהרי אפילו בלא
סעודה נמי אין צריכין ברכה מעין ג'
לאחריו: לא ק"ל כרב ששת אלא כרב
הוגא ורב נחמן דאין הלכה כיהוד
במקום צרים. ה"ג: **ויין** פוטר כ"ל
מיני משקין. ולכאורה מייירי ציין
בלא סעודה דאי צהדי פת תיפוק ליה
דפטור ליה פת דאפי' יין נמי רצה
לומר הספר צסקון דפטור אי לאו
טעמא דקוצע ברכה לעצמו אלא
מייירי בלא סעודה ואפי"ה יין פוטר
ולית הלכתא כותיה שהרי מפת
פותרת און הלכה כמותו אלא כפסק
רב פפא א"כ גם מהא דקאמר יין
פוטר וכו' לית הלכתא כותיה:
הלכתא דברים הבאים בתוך
הסעודה

הסעודה. פי' הקוטרם ללפת בהן
את הפת אין טעונין ברכה דהו' להו טפלה ולא נהירא דא"כ מתני'
הוא (דף מה). דמצדך על העיקר ופוטרת את הטפלה ומאי קמ"ל
ועוד קשה דפרין צסקון יין נמי נפטריה פת ומאי קשה והלא
כששומים היין אינו טפלה לפת ואין צמידי דטפל לפת מייירין ואין
לפרש לפירוש הקוטרם יין נפטריה פת כששורה פתו ציינו קאמר
דהוה ליה יין טפל דהא לא אשכחן שיצרך עליו צענין זה אלא
ולאי מייירי צשמה ועוד קשה מה שפי' רש"י דברים הצאים שלא
מחמת הסעודה בתוך הסעודה כגון דייסא ותרדין וכרוב שאינן של לפתן וצאין לזון ולשצוע טעונים
ומינה פטורין מצרכת המזון דמיני מזון ניהו ולא נהירא דאמר' צמתני' צרך על הפת פטר את הפרפרת וצגמ' מפרש דהוא הדין
כל מעשה קדריה ודברים הרגילים לצא לאחר הסעודה פירש"י כמו פירות ואפי' הביא אותן בתוך הסעודה שלא מחמת לפתן טעונים
ברכה בין לפניהם דלאו טפלה ניהו וצין לאחריהם דאין צרכת המזון פוטרתן דלאו מזון ניהו דהיינו כרב ששת דאמר לעיל הביאו לפניו
תאנים ורמונים בתוך הסעודה דטעונים ברכה בין לפניהם בין לאחריהם והו' דלא כהלכתא דקיי"ל כרב נחמן וכרב הוגא כדפרישית לעיל.
על כן פי' ר"י דברים הצאים מחמת הסעודה בתוך הסעודה כלומר הרגילים לצא מחמת הסעודה צפת שרגילים לאכלן עם הפת כגון צשר
ודגיס וכל מיני קדריה והביאן בתוך הסעודה אין טעונין ברכה לפניהם ולאחריהם אפי' אכלן בתוך הסעודה צפני עצמן בלא פת דכיון
דמשום פת הם צאין הפת פוטרתן אבל דברים שאין רצון לצא בתוך הסעודה כגון תמרים ורמונים ושאר כל פירות שאין רגילים ללפת בהן
את הפת טעונין ברכה לפניהם דכיון דלאו משום לפתן אמו אין הפת פוטרתן והיינו כר"ג וכרב הוגא דלעיל דאמר' דטעונין ברכה לפניהם
ולא לאחריהם: **לאחר** הסעודה גרסי'. ותו לא ולא גרסי' דברים הצאים צהך סיפא והכי פירושא אם הביאו דברים שהזכרנו אחר הסעודה
פי' לאחר שמשכו את ידיהם מן הפת שוב אין הפת פוטרתן כלל והו' כמו שאלכנן בלא שום סעודה וצין דברים הרגילים לצא מחמת הסעודה
וצין דברים שאין רגילים לצא מחמת הסעודה טעונים ברכה לפניהם ולאחריהם דלכל דברים דלעיל קאי ועכשיו אין לנו דין זה דאין מנהג
שלנו למשוך ידינו מן הפת כלל עד לאחר צהמ"ז אלא כל שעה שאנו אוכלין פירות או שום דבר קודם צהמ"ז דעתנו לאכול פת כל שעה וקיי"ל
כפסק דרב פפא: **אי הבי** יין נמי נפטריה פת. דודאי יין מחמת סעודה אתי שהוא שומה כמה פעמים דאי לאו הסעודה לא ישתה
ולפטריה פת ומשני שאני יין דגורם ברכה לעצמו פירש"י דבהרבה מקומות הוא צא ומצרכין עליו אפי"פ שאין צריכין לשמות כגון
צקידוש וצברכת אירוסין ורש"ז פ"ג משום דצריך לצרך על היין בורא פרי הגפן וצמחלה כשהוא צענדים בורא פרי העץ ועל שאר
משקין שהכל נהיה צדדו ומינה אומר ר"מ דצשאר משקין כמו מים ושכר הצאים מחמת הסעודה פת פוטרתן דאפי' יין הוה פוטר אי לאו
דקוצע ברכה לעצמו וללא כמחזור יטרי' שכתב שמצרכין למים ברכה בכל פעם ופעם ואפי' בתוך הסעודה דהו' כמנלך והא דלא פריך הכא:
(ס' מהן משום דייין זיין אכל מים לא זייני כדאמר (לעיל לה). הנודר מן המזון וכו' ופשיטא דלא פטר להו פת דאינה בכלל צרכת הפת:
מיהו

שיעורן כרמונים ארץ זית שמן אמר ר' יוסף
ברבי הנינא ארץ שכל שיעוריה כזיתים כל
שיעוריה סלקא דעתך והא איכא הנך דאמרן
אלא ארץ שרוב שיעוריה כזיתים דבש
"ככותבת הגסה ביום הכפורים" ויאידך הני
שיעורין בהדיא מי בתיבי אלא מדרבנן וקרא
אסמכתא בעלמא רב חסדא ורב המנונא הו'
יתבי בסעודתא אייתו לקמייהו תמרי ורמוני
שקל רב המנונא בריך אתמרי ברישא אמר
ליה רב חסדא לא סבירא ליה מר להא דאמר
רב יוסף ואיתימא ר' צחק כל המוקדם בפסוק
זה קודם לברכה אמר ליה יזה שני לארץ וזה
חמישי לארץ אמר ליה מאן יהיב לן גגרי
דפרזלא וגשמעינך: איתמר הביאו לפנייהם
תאנים וענבים בתוך הסעודה אמר רב הונא
טעונים ברכה לפנייהם ואין טעונים ברכה
לאחרייהם וכן אמר רב נחמן טעונים ברכה
לפניהם ואין טעונים ברכה לאחרייהם ורב
ששת אמר טעונין ברכה בין לפניהם בין
לאחרייהם שאין לך דבר שטעון ברכה לפניו
ואין טעון ברכה לאחריו אלא פת הבאה
בכסנין בלבד ופליגא דר' חייא דא"ר חייא
פת פוטרת כל מיני מאכל ויין פוטר כל מיני
משקים אמר רב פפא דהלכתא דברים הבאים
מחמת הסעודה בתוך הסעודה אין טעונים
ברכה לא לפנייהם ולא לאחרייהם ושלא
מחמת הסעודה בתוך הסעודה טעונים
ברכה לפנייהם ואין טעונים ברכה לאחרייהם
לאחר הסעודה טעונים ברכה בין לפניהם
בין לאחרייהם שאלו את בן זומא מפני מה
אמרו דברים הבאים מחמת הסעודה בתוך
הסעודה אינם טעונים ברכה לא לפנייהם
ולא לאחרייהם אמר להם הואיל ופת
פוטרתן אי הכי יין נמי נפטריה פת השאני יין
דגורם

על כליהם הלכך ניקב כמוזיא קטניות מזניעו לזיתים ניקב כמוזיא זית
משמשתם לאגוזים ניקב כמוזיא אגוז משמשתם צו רמונים אכל של אומן
העומד למכור לא הו' שיעוריה צהכי: **שרוב שיעוריה**. אכילה חלצ
דס נותר ופיגול: **דבש**. האמור צמורה
הוא דבש תמרים וכותבת היא
תמרה: **זה שני לארץ**. ארץ זית שמן
ודבש דכתיב צסיפיה דקרח הפסקין
ארץ את הסדר וזמר לעשות זיתים
ותמרים חשוצים (ס') מתאנים ורמונים
שהרמון חמישי לארץ הכתובה צראש
המקרא ודבש שני לארץ הכתובה
צסופו: **מאן יהיב לן גגרי דפרזלא**.
רגלים של צדול: **וגשמעינך**. נשמך
וללך אחרוך תמיד: **הביאו לפנייהם**
תאנים וענבים בתוך הסעודה. ולא
ללפת את הפת דא"כ הו' להו טפלה
ואין חולק צדצר שאין טעון ברכה
לא לפניו ולא לאחריו אלא לפעמים
צצא למתק את פיו בתוך הסעודה
צפירות: **מנרך לפנייהם**. דלאו טפלה
נייהו: **ולא לאחרייהם**. דצהמ"ז
פוטרתן: **צין לפנייהם צין לאחרייהם**.
דלא פטר אלא מידי זיין והני לא
זייני: **פת הצאה בכסנין**. לאחר
אכילה וצהמ"ז היו רגילים להציא
כיסקין והן קליות לפי שיפין ללצ
כדאמר' צעלמא (עירובין טו): הני
כיסקי דמעלו לליצא ומציאין עמיהן פת
שנושה עם מצלין כעין אובליא"ש
שלנו ויש שושין אותן כמין פורים
ואילנות ואוכלין מהן דצר מועט.
ומתוך שנותנים צהן מצלין הרבה
ואגוזים ושקדים ומאכלה מועט לא
הטעינוה ברכה מעין ג' מידי דהוה
אפת אורז ודומן דאמרין צפקין
(דף לו): צמחלה בורא מיני מזונות
ולצסוף ולא כלום: **פת פוטרם**.
צין לפנייהם צין לאחרייהם: **דברים**
הצאים מחמת הסעודה. ללפת בהן
את הפת: **אין טעונין ברכה**. דהו'
להו טפלה הלכך כל מידי צין מזון
צין פירות שהביאו ללפתן אין צו
ברכה לא לפניו ולא לאחריו: **שלא**
מחמת הסעודה בתוך הסעודה. כגון

דייסא וכן כרוב ותרדין שאינן לפתן וצאין למזון ולשצוע: **טעונין**
ברכה לפנייהם. דלאו טפלה ניהו ואינן בכלל לחם דנפטור צברכת
המוזיא: **ולא לאחרייהם**. דמיני מזון ניהו וצרכת המזון פוטרתן: **דברים**
הרגילין לצא לאחר סעודה. כגון פירות אפי' הביאן בתוך הסעודה
שלא מחמת לפתן: **טעונין ברכה צין לפנייהם**. דלאו טפלה ניהו:
צין לאחרייהם. דאין צרכת המזון פוטרתן דלאו מזוני ניהו:
דגורם

אין שרוב שיעוריה
כזיתים. מה מנוזיא ואסור
חלצ ודס ופיגול וזמר וטמא
וגיד הצה (סוכה א). דבש.
וגיד הצה (סוכה א). דבש.
דבש תמרים ודאגוזי חסם
(צבורים פ"א מ"ג) אין
מציאן כזורים כי חסם מצטבת
המינים ולא מתמרים צנהרים
ולא פפירות צענעקס,
אלמא פשיטא ליה למתא
דממרים מ' המיניו דהיינו
דבש (עירובין ד) כל מיני
מתוקה קרויין דבש, ותמרים
מיני מתוקה הן (סוכה
טו). ככותבת. תמרה (טו).
כיום הכפורים. דלא כמיני
ציה אפילה אלא אפי' לא
תענה, מדי דמייצב דעמיה
ומפקע ליה מעיניו (טו).
הני שיעורין בהדיא מי
כתיבי. כלום כתיב צמורה
עלס כשעורה וצית המנוגע
מתעין וכן כלום (טו). לאחר
הסעודה. כלומר הצעלים
לצא לחמה הסעודה, טעונים
ברכה בין לפניהם בין
לאחרייהם. אפילו היצול
בתוך הסעודה, דכיון דאין
לפתן אין הפת פוטרתן
(תרוין ק"א).

מסורת הש"ס